

Sygn. akt III AUa 420/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Elżbieta Gawda
	sędzia Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska sędzia Krzysztof Szewczak (spr.)
Protokolant: sekr. sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2020 r. w Lublinie

sprawy A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do renty rodzinnej

na skutek apelacji A. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 11 kwietnia 2019 r. sygn. akt IV U 653/18

oddala apelację.

Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska Elżbieta Gawda Krzysztof Szewczak

III AUa 420/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 12 lipca 2018 r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił A. G. prawa do renty rodzinnej z uwagi na stan zdrowia w następujących okresach: od 1 marca 2010 r. do 30 września 2010 r., od 1 marca 2011 r. do 31 sierpnia 2011 r. i od 1 stycznia 2012 r. do 30 września 2012 r. W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy wskazał, że od 5 listopada 2003 r. ubezpieczony miał ustalone prawo do renty rodzinnej po ojcu S. G. na podstawie art.68 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z uwagi późniejsze ustalenie, że w okresach od 1 marca 2010 r. do 30 września 2010 r., od 1 marca 2011 r. do 31 sierpnia 2011 r. i od 1 stycznia 2012 r. do 30 września 2012 r. ubezpieczony nie kontynuował nauki, organ rentowy stwierdził, że w/w okresach nie miał on prawa do renty rodzinnej z tytułu kontynuowania nauki, a wypłacone za te okresy świadczenie zostało uznane za nienależnie pobrane, zaś ubezpieczony został zobowiązany do jego zwrotu. W dniu 31 lipca 2014

r. A. G. wystąpił do organu rentowego o rentę rodzinną z uwagi na stan zdrowia i wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z 15 listopada 2016 r. została ubezpieczonemu przyznana renta rodzinna od 1 lipca 2014 r. na podstawie art. 68 ust.1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tj. w związku z ustaleniem całkowitej niezdolności do pracy powstałej przed 16 rokiem życia. Z uwagi na to, że wniosek o ustalenie prawa do renty rodzinnej w związku z niezdolnością do pracy ubezpieczony złożył w lipcu 2014 r. i prawo do renty rodzinnej z uwagi na stan zdrowia zostało ustalone od 1 lipca 2014 r., organ rentowy stwierdził, że ubezpieczony nie spełnia warunków do przyznania renty rodzinnej z uwagi na stan zdrowia na w/w wcześniejsze okresy. Powyższa decyzja wydana została w wyniku rozpoznania wniosku ubezpieczonego, reprezentowanego przez pełnomocnika J. G., zgłoszonego w piśmie procesowym datowanym na dzień 23 maja 2018r., złożonym w toku postępowania przed Sądem Okręgowym w Siedlcach w sprawie, sygn. akt IV U 540/17, w której zostało rozpoznane odwołanie ubezpieczonego od wcześniejszej decyzji z dnia 31 maja 2017 r. odmawiającej prawa do renty rodzinnej w okresach od 1 marca 2010 r. do 30 września 2010 r., od 1 marca 2011 r. do 31 sierpnia 2011 r. i od 1 stycznia 2012 r. do 30 września 2012 r. We wniosku z 23 maja 2018 r. ubezpieczonego domagał się ustalenia na podstawie art.100 ust.1 w związku z art. 68 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, że nabył on prawo do renty rodzinnej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy powstałej przed ukończeniem 18 roku życia i przywrócenia prawa do renty rodzinnej w w/w okresach. Wniosek z 23 maja 2018 r., złożony w toku postępowania w sprawie sygn. akt IV U 540/17, Sąd Okręgowy przekazał do rozpoznania organowi rentowemu.

W odwołaniu od w/w decyzji z dnia 12 lipca 2018 r. A. G. domagał się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do renty rodzinnej ze względu na stan zdrowia, tj. całkowitą niezdolność do pracy powstałą przed ukończeniem 18 roku życia, w okresach: od 1 marca 2010 r. do 30 września 2010 r., od 1 marca 2011 r. do 31 sierpnia 2011 r. i od 1 stycznia 2012 r. do 30 września 2012 r. Wnioskodawca podniósł, że zaskarżona decyzja wydana została bez merytorycznego rozpoznania jego wniosku o ponowne ustalenie prawa do renty rodzinnej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy powstałej przed ukończeniem 18 roku życia. Ubezpieczonemu chodziło o ustalenie prawa do renty rodzinnej od chwili jego powstania z mocy prawa, czyli od chwili spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia prawa. Ubezpieczony dalej podniósł, że zgodnie z bogatym orzecznictwem sądowym, postępowanie w sprawie o rentę może być wznawiane przed organem rentowym wielokrotnie, w każdym czasie, gdy zaistnieją okoliczności przewidziane w art. 114 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wnosił o jego oddalenie. Organ rentowy podniósł m.in, że zgodnie z art. 100 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do świadczeń powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, natomiast w myśl art. 129 ust.1 ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Przed lipcem 2014 r. ubezpieczony nie zgłaszał wniosku o rentę rodzinną z uwagi na stan zdrowia, dlatego nie jest możliwe przyznanie prawa do renty rodzinnej z tego tytułu za okresy poprzedzające zgłoszenie wniosku.

Wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach oddalił odwołanie.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że w dniu (...) r. zmarł S. G., ojciec ubezpieczonego A. G., urodzonego w dniu (...) W chwili śmierci ojca, ubezpieczony miał ukończony 14 rok życia. Decyzją z dnia 27 listopada 2003 r. ZUS przyznał ubezpieczonemu od dnia 5 listopada 2003 r. prawo do renty rodzinnej po ojcu S. G. na okres do dnia 30 czerwca 2015 r., tj. do chwili ukończenia przez ubezpieczonego 16 roku życia. Podstawę prawną przyznania renty rodzinnej stanowił przepis art. 68 ust.1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Po ukończeniu przez ubezpieczonego 16 roku życia, w dniu 5 lipca 2005 r. wystąpił on do organu rentowego z wnioskiem o przedłużenie prawa do renty rodzinnej z uwagi na kontynuowanie nauki. Po rozpoznaniu tego wniosku, decyzją z dnia 13 lipca 2005 r. ZUS przyznał ubezpieczonemu prawo do renty rodzinnej na okres do końca roku szkolnego, tj. do dnia 31 sierpnia 2005 r. Następnie, po rozpoznaniu kolejnych wniosków ZUS przyznał ubezpieczonemu prawo do renty rodzinnej na kolejne okresy w związku z kontynuowaniem nauki, tj. odpowiednio do

dnia 31 sierpnia 2006 r. i do dnia 31 sierpnia 2007 r. Prawa do renty rodzinnej po ukończeniu 16 roku życia zostało przyznane ubezpieczonemu na podstawie art. 68 ust.1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Po osiągnięciu pełnoletności, ubezpieczony samodzielnie występował do organu rentowego o przedłużenie prawa do renty rodzinnej z uwagi na kontynuowanie nauki. Na wniosek z dnia 7 października 2008 r., udokumentowany zaświadczeniem Akademii (...) w S. o kontynuowaniu nauki na studiach wyższych, decyzją z dnia 14 października 2008 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do renty rodzinnej na okres do dnia 30 września 2011 r. Następnie w związku z ustaleniem, że od marca 2010 r. ubezpieczony nie kontynuuje nauki, decyzją z dnia 25 maja 2010 r. organ rentowy wstrzymał od dnia 1 czerwca 2010 r. wypłatę ubezpieczonemu renty rodzinnej, a kolejną decyzją z 20 września 2010 r. ZUS zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu renty rodzinnej pobranej w okresie od 1 marca 2010 r. do 31 maja 2010 r.

W dniu 29 października 2010 r. ubezpieczony ponownie wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o ustalenie prawa do renty rodzinnej w związku z kontynuowaniem nauki. Do wniosku załączył zaświadczenie (...) Szkoły Zawodowej w S. stwierdzające, że od września 2010 r. ubezpieczony jest słuchaczem tej szkoły, a przewidywany termin zakończenia nauki to czerwiec 2012 r. Po rozpoznaniu tego wniosku, decyzją z 26 listopada 2010 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do renty rodzinnej do 31 sierpnia 2011 r. i podjął wypłatę tej renty od 1 października 2010 r. Następnie, w związku z ustaleniem, że od 5 lutego 2011 r. ubezpieczony nie kontynuuje nauki, decyzją z 13 czerwca 2011 r. organ rentowy wstrzymał od 1 czerwca 2011 r. wypłatę renty rodzinnej na rzecz ubezpieczonego, a kolejną decyzją z 22 czerwca 2011 r. ZUS zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu renty rodzinnej pobranej w okresie od 1 marca 2011 r. do 31 maja 2011 r.

W dniu 30 września 2011 r. ubezpieczony wystąpił do organu rentowego z kolejnym wnioskiem o przyznanie prawa do renty rodzinnej w związku z kontynuowaniem nauki. Do wniosku załączył zaświadczenie (...) Studium (...) w S. stwierdzające, że w roku szkolnym 2011/2012 ubezpieczony jest słuchaczem tej szkoły, a przewidywany termin zakończenia nauki to miesiąc styczeń 2013 r. ZUS decyzją z dnia 12 października 2011 r. przyznał ubezpieczonemu prawo do renty rodzinnej do dnia 31 sierpnia 2012 r. i podjął wypłatę tego świadczenia od dnia 1 września 2011 r. W następstwie kolejnego ustalenia, że w okresie od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia 31 sierpnia 2012 r. ubezpieczony nienależnie pobrał rentę rodzinną, decyzją z 31 grudnia 2012 r. organ rentowy zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu pobranego za ten okres świadczenia.

Od w/w decyzji z dnia 13 czerwca 2011 r. wstrzymującej wypłatę renty rodzinnej od 1 czerwca 2011 r. oraz od decyzji z 22 czerwca 2011 r. i 31 grudnia 2012 r. zobowiązujących do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń ubezpieczony odwołał się do Sądu Okręgowego w Siedlcach. Odwołanie od decyzji z 13 czerwca 2011 r. zostało oddalone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 19 stycznia 2012 r. wydanym w sprawie sygn. akt IV U 583/11. Z kolei postępowanie z odwołania od decyzji z 22 czerwca 2011 r. zakończyło się prawomocnym odrzuceniem odwołania. Odwołanie od decyzji z 31 grudnia 2012 r. również zostało oddalone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 6 grudnia 2013 r. wydanym w sprawie sygn. akt IV U 220/13.

W dniu (...) r. ubezpieczony A. G. ukończył 25 rok życia.

W dniu 31 lipca 2014 r. wpłynął do (...) Oddziału w S. wniosek ubezpieczonego o rentę socjalną oraz o rentę rodzinną z uwagi na stan zdrowia. Rozpoznając te wnioski organ rentowy skierował ubezpieczonego na badanie przez lekarza orzecznika ZUS, który w orzeczeniu z 5 września 2014 r. ustalił, że ubezpieczony nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Ubezpieczony został następnie skierowany na badanie przez komisję lekarską ZUS, która w orzeczeniu z 20 dnia października 2014 r. stwierdziła, że nie jest on całkowicie niezdolny do pracy. Na podstawie tego orzeczenia ZUS wydał w dniu 29 października 2014 r. decyzję, którą odmówił ubezpieczonemu prawa do renty socjalnej, a w dniu 30 października 2013 r. wydał decyzję, w której na podstawie art. 68 ust.1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS odmówił wnioskodawcy prawa do renty rodzinnej ze względu na stan zdrowia.

Ubezpieczony odwołał się od decyzji z dnia 29 października 2014 r. o odmowie prawa do renty socjalnej oraz od decyzji z dnia 30 października 2014 r. o odmowie renty rodzinnej ze względu na stan zdrowia kwestionując orzeczenie komisji lekarskiej ZUS stwierdzające, że nie jest on całkowicie niezdolny do pracy. Odwołania te zostały rozpoznane przez Sąd Okręgowy w Siedlcach w sprawie sygn. akt IV U 1316/14. Sąd Okręgowy przeprowadził w tej sprawie dowód z opinii biegłego z zakresu chirurgii i transplantologii klinicznej. Biegły ten rozpoznał u ubezpieczonego nietrzymanie stolca, stan po chemioterapii w przebiegu ostrej białaczki limfoblastycznej (1994-1997) z następczymi zaparciami, a następnie nietrzymaniem stolca, a ponadto stan po operacji wyrostka robaczkowego, stan po przebytej chorobie S. i zaburzenia depresyjne, stwierdzając, że schorzenia te powodują, iż A. G. jest całkowicie niezdolny do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem przez niego 16 roku życia, przy czym również całkowita niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem przez ubezpieczonego 16 roku życia, a przewidywany okres trwania tej niezdolności – do dnia 31 grudnia 2017 r. W oparciu o powyższe ustalenia prawomocnym wyrokiem z 15 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach zmienił m.in. zaskarżoną decyzję z 30 października 2014 r. o odmowie prawa do renty rodzinnej w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do renty rodzinnej od 1 lipca 2014 r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku o rentę rodzinną z uwagi na stan zdrowia, na okres do dnia 31 grudnia 2017 r. Wykonując w/w wyrok Sądu Okręgowego, ZUS decyzją z dnia 5 stycznia 2017 r. przyznał ubezpieczonemu prawo do renty rodzinnej od 1 dnia lipca 2014 r., tj. od daty określonej w w/w wyroku Sądu Okręgowego, do dnia 31 grudnia 2017 r.

W dniu 2 maja 2017 r. wpłynął do ZUS wniosek ubezpieczonego o ponowne ustalenie, w trybie art. 114 i art. 68 ust.1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, że w okresach od 1 marca 2010 r. do 30 września 2010 r., od 1 marca 2011 r. do 30 września 2011 r. i od 1 stycznia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r. był on uprawniony do renty rodzinnej. Wniosek ten został załatwiony odmowną decyzją ZUS z dnia 31 maja 2017 r. Odwołanie od tej decyzji Sąd Okręgowy w Siedlcach oddalił wyrokiem z 23 maja 2018 r. wydanym w sprawie sygn. akt IV U 640/17. Obecnie w/w sprawa z apelacją ubezpieczonego została przedstawiona do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie (akta sprawy zostały tu oznaczone sygnaturą III AUa 648/18).

W dniu 23 maja 2018 r. ubezpieczony złożył wniosek o ustalenie na podstawie art. 100 ust.1 w związku z art. 68 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, że nabył on prawo do renty rodzinnej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy powstałej przed ukończeniem 18 roku życia i o przywrócenie mu prawa do renty rodzinnej w okresach od 1 marca 2010 r. do 30 września 2010 r., od 1 marca 2011 r. do 30 września 2011 r. i od 1 stycznia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r., tj. w okresach, na które miał ustalone prawo do renty rodzinnej z uwagi na kontynuowanie nauki, a co do których ustalono następnie, że ubezpieczony nie kontynuował nauki. Wniosek ten ZUS załatwił odmownie zaskarżoną decyzją z dnia 12 lipca 2018 r.

Sąd Okręgowy zacytował następnie treść art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1270 ze zm.).

Podsumowując dokonane w sprawie niniejszej ustalenia Sąd Okręgowy podniósł, że A. G. po ukończeniu 16 roku życia ubiegał się o prawo do renty rodzinnej z uwagi na kontynuowanie nauki. Na tę okoliczność przedstawił zaświadczenia właściwych szkół. Organ rentowy powołanymi wyżej decyzjami wydanymi na podstawie art. 68 ust.1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznawał ubezpieczonemu prawo do renty rodzinnej z uwagi na kontynuowanie nauki na kolejne okresy. Prawo to przyznane zostało m.in. na sporne okresy, tj. od 1 marca 2010 r. do 30 września 2010 r., od 1 marca 2011 r. do 30 września 2011 r. i od 1 stycznia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r., przy czym z uwagi na późniejsze ustalenie, że ubezpieczony nie kontynuował nauki, organ rentowy wydawał decyzje o wstrzymaniu wypłaty renty rodzinnej oraz decyzje o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń. Zaskarżona w sprawie niniejszej decyzja z dnia 12 lipca 2018 r. wydana została w następstwie rozpoznania wniosku ubezpieczonego o ustalenie na podstawie art.100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, że w spornych okresach wnioskodawca był uprawniony do renty rodzinnej z uwagi na stan zdrowia, tj. z uwagi na całkowitą niezdolność do pracy powstałą przed ukończeniem 16 roku życia. Ubezpieczony powoływał się w tym zakresie na ustalenia Sądu Okręgowego w Siedlcach dokonane w sprawie sygn. akt IV U 1316/14, w której Sąd ten na podstawie dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny ustalił, że wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy, przy czym

niezdolność ta powstała przed ukończeniem przez niego 16 roku życia. W oparciu o tę opinię Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 15 listopada 2016 r., wydanym w sprawie sygn. akt IV U 1316/14, zmienił decyzję organu rentowego z dnia 30 października 2014 r. w ten sposób, że przyznał A. G. prawo do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust.1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na okres od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2017r.

Sąd Okręgowy podniósł, że w spornych okresach (od 1 marca 2010 r. do 30 września 2010 r., od 1 marca 2011 r. do 30 września 2011 r. oraz od 1 stycznia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r.) ubezpieczony był całkowicie niezdolny do pracy, a niezdolność ta powstała i miała swoje źródło w schorzeniach zdiagnozowanych u ubezpieczonego przed ukończeniem 16 roku życia. Samo jednak stwierdzenie, że w spornych okresach ubezpieczony był całkowicie niezdolny do pracy, a niezdolność ta powstała przed 16 rokiem życia nie jest wystarczające do przyznania ubezpieczonemu prawa do renty rodzinnej w w/w okresy na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W okolicznościach sprawy niniejszej można przyjąć, że wnioskodawca spełnił ustawowe przesłanki nabycia prawa do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust.1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Do przyznania prawa do świadczenia konieczne jest natomiast, poza spełnieniem ustawowych przesłanek, wystąpienie przez zainteresowanego z wnioskiem o przyznanie prawa. Tymczasem w spornych okresach, przypadających przed dniem 1 lipca 2014 r., ubezpieczony występował z wnioskiem o rentę rodzinną, ale nie na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tj. z uwagi na stan zdrowia, ale na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 2 tej ustawy, tj. z uwagi na kontynuowanie nauki, przy czym na okoliczność tej nauki ubezpieczony przedkładał zaświadczenia wystawiane przez szkoły, w których podejmował naukę. Przesłanki nabycia prawa do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 2 ostatnio powołanej ustawy, tj. kontynuowanie nauki po ukończeniu 16 roku życia, a przed ukończeniem 25 roku życia, są zasadniczo odmienne od przesłanek nabycia prawa do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tj. bez względu wiek, ale z uwagi na stan zdrowia.

Sąd Okręgowy dalej podniósł, że ustalenia dokonane w sprawie niniejszej wskazują na to, że przed lipcem 2014 r. ubezpieczony nie występował o ustalenie prawa do renty rodzinnej z uwagi na stan zdrowia, stąd też niemożliwe jest przyznanie mu prawa do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na okresy sprzed złożenia wniosku o przyznanie renty rodzinnej na ostatnio wskazanej podstawie. Przepis art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na który powołał się ubezpieczony we wniosku z dnia 23 maja 2018 r., stanowi, że prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Jednakże spełnienie warunków nabycia określonego świadczenia nie jest równoznaczne z przyznaniem danego świadczenia. Zgodnie bowiem z art.129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Ubezpieczony z wnioskiem o rentę rodzinną z uwagi na stan zdrowia wystąpił w dniu 31 lipca 2014 r., a zatem nie może domagać się przyznania prawa do renty rodzinnej z uwagi na stan zdrowia przed miesiącem lipcem 2014 r., choćby przesłanki do nabycia prawa spełnił przed tą datą. Sąd Okręgowy powołał się przy tym na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2017 r., II UK 377/16 (LEX nr 2376895), w którym Sąd ten wskazał, że ustalenie prawa do świadczenia przez stwierdzenie spełnienia jego warunków nie odpowiada przyznaniu świadczenia; jeżeli zatem przesłanki uprawniające do świadczenia zostały spełnione przed datą złożenia wniosku o to świadczenie, to jego przyznanie nie może nastąpić wcześniej niż od miesiąca, w którym ten wniosek zgłoszono.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Apelację od tego wyroku wniósł ubezpieczony A. G.. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości wnioskodawca zarzucił mu:

a/ naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 100 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;

b/ naruszenie prawa procesowego poprzez zaniechanie oceny przedstawionych dowodów i ujawnionych okoliczności.

W konsekwencji tych zarzutów apelant w istocie wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku (we wniosku apelacji mowa jest o uchyleniu zaskarżonego wyroku) i poprzedzającej go decyzji organu rentowego poprzez ustalenie, że A. G. nabył prawo do renty rodzinnej ze względu na to, że stał się całkowicie niezdolny do pracy przed ukończeniem 16 roku życia.

W uzasadnieniu apelacji wnioskodawca podniósł, że nie wnosił o wypłatę świadczenia od daty spełnienia warunków do niego, lecz tylko o formalne stwierdzenie, od kiedy nabył prawo do renty rodzinnej ze względu na to, że stał się całkowicie niezdolny do pracy. Zwrócił uwagę na sprzeczność zawartego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku stwierdzenia, że w spornych okresach ubezpieczony był całkowicie niezdolny do pracy i „w przedstawionych okolicznościach można mówić o spełnieniu przez ubezpieczonego ustawowych przesłanek do nabycia prawa do renty rodzinnej”, z treścią jego wniosku, jak również sentencją zaskarżonego wyroku. Wniosek dotyczył ustalenia daty, od której, zgodnie z art. 100 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczony spełnił warunki nabycia prawa do renty rodzinnej ze względu na to, że stał się całkowicie niezdolny do pracy. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy stwierdził ten fakt, ale tylko do okresów, które są przedmiotem postępowania w sprawie rozpoznawanej przez Sąd Apelacyjny w Lublinie, sygn. akt III AUa 648/18. Sąd Okręgowy, zdaniem apelanta, skupił się na spornych okresach, pomijając całkowicie meritum wniosku z dnia 23 maja 2018 r. Ubezpieczony na koniec podniósł, że dokonane w sprawie niniejszej ustalenia dają podstawę do przyjęcia, że prawo do renty rodzinnej ze względu na całkowitą niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 16 roku życia nabył w dacie osiągnięcia pełnoletności, a prawo do wypłaty tego świadczenia – od daty złożenia wniosku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchyleniem zaskarżonego wyroku.

Ustalenia Sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w sprawie niniejszej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 października 1998 r., II CKN 923/97 – OSNC 1999, z. 3, poz. 60; z dnia 12 stycznia 1999 r., I PKN 21/98 – OSNAP 2000, nr 4, poz. 143; z dnia 20 stycznia 2000 r., I CKN 356/98 – LEX nr 50863; z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 227/03 – LEX nr 585855; z dnia 20 maja 2004 r., II CK 353/03 – LEX nr 585756; z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09 – LEX nr 518138; z dnia 27 kwietnia 2010 r., II PK 312/09 – LEX nr 602700).

Sąd I instancji, wbrew odmiennemu zapatrywaniu wyrażonemu w apelacji, ustalając stan faktyczny oparł się na całokształcie zebranego w sprawie niniejszej materiału dowodowego, należycie go rozważył i wskazał jakim środkiem dowodowym dał wiarę, przedstawiając prawidłową ich ocenę, którą właściwie uzasadnił. Apelant nie wskazał konkretnych dowodów, a także ujawnionych w sprawie okoliczności, których oceny zaniechał Sąd I instancji. Zarzut naruszenia prawa procesowego nie może więc być uznany za trafny.

Nietrafny okazał się również przedstawiony w apelacji zarzut naruszenia art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1270 ze zm.), który stanowi, że prawo do świadczeń określonych w tej ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, ponieważ do urzeczywistnienia i konkretyzacji prawa i/lub wysokości świadczenia wymagany jest wniosek zainteresowanego, o którym mowa w art. 116 ust. 1 tej ustawy, niezbędny do ustalenia prawa do świadczeń określonych w ustawie. Świadczenia te wypłaca się bowiem poczynając od dnia powstania prawa do wnioskowanego świadczenia, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu (art. 129 ust. 1 ustawy). Taki stan rzeczy oznacza, że wprawdzie prawo do świadczenia powstaje z mocy prawa z dniem spełnienia wszystkich przesłanek wymaganych do jego nabycia, ale niezbędne jest także potwierdzenie tego prawa w celu uruchomienia wypłaty ustalonego świadczenia w określonej wysokości, które wymaga złożenia stosownego wniosku i jego rozpoznania w stanie prawnym adekwatnym dla jego oceny.

Inaczej rzecz ujmując, bez złożenia wymaganego wniosku o ustalenie, tj. potwierdzenie przesłanek nabycia prawa do renty rodzinnej nie zostanie ono urzeczywistnione jako świadczenie przysługujące w określonej wysokości od konkretnie oznaczonego miesiąca. Oznacza to, że wniosek o rentę rodzinną, o którym mowa w art. 116 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, stanowi warunek konieczny dopełnienia, urzeczywistnienia i konkretyzacji renty rodzinnej przysługującej z mocy prawa.

Rozpoznanie wniosku o ustalenie prawa do renty rodzinnej wymaga potwierdzenia tego prawa oraz jego wysokości według stanu prawnego obowiązującego w dacie złożenia wniosku (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2017 r., III UZP 6/17 – OSNP 2018, nr 3, poz. 34 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 września 2017 r., II UK 381/16 – LEX nr 2376896; z dnia 22 stycznia 2019 r., II UK 603/17 – Legalis nr 1884448).

Trafnie Sąd I instancji zwrócił uwagę na to, że należy odróżnić nabycie prawa do świadczenia od prawa do jego wypłaty, ponieważ są to instytucje regulowane odrębnymi przepisami, mające różne znaczenie w obrocie prawnym. O nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, o czym była już wyżej mowa, stanowi przepis art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przewidujący powstanie prawa do świadczeń z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, natomiast o wypłacie świadczenia stanowi art. 129 ust. 1 ostatnio powołanej ustawy, nakazujący wypłacanie świadczenia od dnia powstania prawa do niego, ale nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym złożono wniosek. Istnienie zatem prawa do świadczenia, związanego ze spełnieniem ustawowych warunków nabycia tego prawa, nie można utożsamiać z przyznaniem (i wypłatą) świadczenia. Przyznaniem świadczenia jest bowiem ustalenie prawa do jego pobierania, a więc wypłaty (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1989 r., III UZP 11/89 – OSNCP 1990, z. 6, poz. 72 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 1988 r., III UZP 22/88 – OSNCP 1989, z. 12, poz. 194).

W tym miejscu należy więc z całą mocą podkreślić, że samo ustalenie prawa do określonego świadczenia np. renty rodzinnej, przez stwierdzenie spełnienia jego warunków, nie odpowiada przyznaniu świadczenia.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd wyrażony w powołanym przez Sąd I instancji wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2017 r., II UK 377/16 (LEX nr 2376895), że ustalenie prawa do świadczenia przez stwierdzenie spełnienia jego warunków nie odpowiada przyznaniu świadczenia. Jeżeli zatem przesłanki uprawniające do świadczenia zostały spełnione przed datą złożenia wniosku o to świadczenie, to jego przyznanie nie może nastąpić wcześniej niż od miesiąca, w którym ten wniosek zgłoszono (por. także wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 kwietnia 2015 r., I UK 329/14 – LEX nr 1731106 oraz z dnia 24 listopada 2016 r., I UK 407/15 – LEX nr 2191445).

Treść przepisów art. 116 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 33 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. 2011 r., Nr 237, poz. 1412) nie pozostawia wątpliwości, że przedmiotem postępowania wszczętego przed organem rentowym na podstawie wniosku o rentę rodzinną jest przyznanie tego świadczenia. Organ rentowy w drodze przesłanki ustala datę powstania prawa do danego świadczenia. Mając na uwadze, że w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego: z dnia 6 września 2000 r., II UKN 685/99 – OSNP 2000, nr 5, poz. 121 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99 – OSNP 2000, nr 15, poz. 601; z dnia 13 października 2009 r., II UK 234/08 – LEX nr 553692 oraz z dnia 2 marca 2011 r., II UZ 1/11 – LEX nr 844747), ostatnia uwaga dotycząca przyznania świadczenia ma zastosowanie również w postępowaniu sądowym. Sąd Okręgowy prawidłowo zatem ustalił w drodze przesłanki, że A. G. jest całkowicie niezdolny do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu powstałego przed ukończeniem przez niego 16 roku życia. Ta całkowita niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem przez ubezpieczonego 16 roku życia, co oznacza, że ustawowe warunki nabycia prawa do renty rodzinnej spełniał on w spornych okresach. Wniosek o przyznanie renty rodzinnej ze względu na całkowitą niezdolność do pracy złożył dopiero w dniu 31 lipca 2014 r., a więc już po upływie spornych okresów (ostatni sporny okres bezpośrednio poprzedzający złożenie wniosku o rentę rodzinną: od 1 stycznia 2012 r. do 30 września 2012 r.). W tej sytuacji niemożliwe było przyznanie wnioskodawcy renty rodzinnej na sporne okresy, ponieważ stanowczo

sprzeciwiał się temu powołany wyżej przepis art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.